

MINIMUM PRO ZAMĚSTNAVATELE Z OBLASTI BOZP

I. Odpovědnost

Za plnění úkolů BOZP zaměstnavatele odpovídají vedoucí zaměstnanci na všech stupních řízení v rozsahu svých funkcí. Tyto úkoly jsou rovnocennou a nedílnou součástí jejich pracovních povinností. Vedoucí zaměstnanci jsou povinni vytvářet příznivé pracovní podmínky a zajišťovat BOZP.

II. Odborná způsobilost pro plnění úkolů

Zaměstnavatel je povinen zajišťovat a provádět úkoly v hodnocení a prevenci rizik (všechna opatření vyplývající z právních a ostatních předpisů k zajištění BOZP a z opatření zaměstnavatele, která mají za cíl předcházet rizikům, odstraňovat je nebo minimalizovat jejich působení). Má-li nejvýše 25 zaměstnanců a má potřebné znalosti, může tyto úkoly zajišťovat sám. Má-li 26 až 500 zaměstnanců a je-li odborně způsobilý, může tyto úkoly zajišťovat sám. Není-li, nebo má více než 500 zaměstnanců, musí mít zajištěnou odborně způsobilou osobu k zajišťování úkolů v prevenci rizik. Odborná způsobilost – alespoň střední vzdělání s maturitou, odborná praxe v délce alespoň 3 let (resp. 1 roku pokud osoba dokončila vysokoškolské vzdělání v oblasti BOZP) a úspěšné vykonání zkoušky z odborné způsobilosti. Odborná způsobilost platí po dobu 5 let. Odborové organizaci musí být umožněno projednání ustanovení odborně způsobilé osoby k prevenci rizik.

Za zákonem č. 309/2006 Sb. stanovených podmínek musí být ustanoven koordinátor BOZP na staveništi. Podmínky pro získání odborně způsobilosti jsou stejné jako pro prevenci rizik.

III. Základní povinnosti

1. Zajistit si (pracovní poměr, obchodní vztah) odborně způsobilou osobu k prevenci rizik (dále jen „OZO“).
2. Zajistit si lékaře, který bude poskytovat pracovnílékařské služby (lékařské prohlídky zaměstnanců, kontroly pracovišť z hlediska zajištění ochrany zdraví, poradenskou činnost pro zaměstnavatele – např. při budování pracovišť, zavádění technologií, opatření ke snížení rizik a školení zaměstnanců v poskytování první pomoci) podle vyhlášky č. 79/2013 Sb.
3. Vyhledávat a vyhodnocovat rizika práce a stanovovat opatření k jejich odstranění nebo alespoň k snížení jejich působení (provádí OZO v úzké spolupráci s jednotlivými vedoucími zaměstnanci a lékařem pracovnílékařských služeb). O výsledku informovat odborové orgány.
4. Provést kategorizaci prací (provádí OZO v úzké spolupráci s vedoucími zaměstnanci, lékařem pracovnílékařských služeb a orgánem ochrany veřejného zdraví).
5. Provést, případně provádět, opatření, která vyplynula z vyhledání rizik, případně i z kategorizace prací (zajišťují vedoucí zaměstnanci).
6. Zajistit provádění lékařských prohlídek a měření rizikových faktorů, která vyplynula z kategorizace prací, případně zavést evidenci rizikové práce (zajišťují ved. zaměst. ve spolupráci s lékařem pracovnílékařských služeb a akreditovanou firmou).
7. Vytvořit vhodnou organizaci zajištění BOZP, včetně pracovnílékařských služeb a systému zajištění bezpečnosti technických zařízení (kontroly, zkoušky, revize) – např. vydáním samostatného interního předpisu (zpracuje OZO a vydá vedení firmy).
8. Přijmout opatření pro případ zdlouhání mimořádných událostí (havárie, požáry), jiných nebezpečí a evakuace zaměstnanců.
9. Vydat interní předpisy řešící poskytování osobních ochranných pracovních prostředků (OOPP), mycích, čistících a dezinfekčních prostředků a ochranných nápojů; zákazy prací těhotným a kojícím zaměstnankyním, zaměstnankyním-matkám do devátého měsíce po porodu a mladistvým; zdravotní prohlídky zaměstnanců a lhůty kontrol, zkoušek a revizí technických zařízení (zpracuje OZO). Dále vydat místní provozní bezpečnostní předpisy (pro technická zařízení a přístroje, provoz dopravních prostředků, chov zvířat atd.).
10. Zkompletovat, případně zpracovat provozní dokumentaci strojů, technických zařízení, přístrojů a náradí (zajistí ved. zam.).
11. Zavést a vést dokumentaci o kontrolách a revizích elektrických spotřebičů a elektrického náradí.
12. Zajišťovat provádění kontrol, zkoušek, inspekčních prohlídek a revizí technických zařízení a vést o tom dokumentaci.
13. Odstraňovat, případně zajišťovat odstranění závad zjištěných kontrolami, zkouškami, inspekčními prohlídkami nebo revizemi technických zařízení (provádí vedoucí zaměstnanec).
14. Zpracovat osnovy školení zaměstnanců (provádí OZO). O organizaci školení, instruktážích a pokynech k BOZP informovat odbory.
15. Vést dokumentaci o provedených školeních zaměstnanců z právních a ostatních předpisů BOZP, o poskytnutí první pomoci (ve spolupráci s lékařem pracovnílékařských služeb) a o speciálních školeních (práce ve výškách, svařování atd.).
16. Vést dokumentaci o výdeji osobních ochranných pracovních prostředků.
17. Vést evidenci o absolvování preventivních lékařských prohlídek zaměstnanců (vstupní, periodické, mimořádné, výstupní a případně i následné) včetně jejich výsledků (provádí vedoucí zaměstnanec, příp. personální odd.).
18. Šetřit vzniklé pracovní úrazy (dále jen „PÚ“), vést o nich předepsanou dokumentaci, případně i o nemocech z povolání, označovat a ohlašovat PÚ na příslušné instituce a stanovovat opatření proti opakování (šetří a záznam sepisuje ved. zam.).
19. Vyplácet náhrady škod vzniklých v důsledku PÚ nebo nemoci z povolání (za tím účelem hradit zákonné pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při PÚ nebo nemoci z povolání) a vést o tom evidenci.
20. Provádět kontroly zajištění BOZP.
21. Jedenkrát za rok provést prověrku BOZP na všech pracovištích a zařízeních (ve spolupráci s odborovou organizací).
22. Vést dokumentaci o prováděných interních kontrolách BOZP, včetně kontrol a prohlídek pracovišť lékařem pracovnílékařských služeb.
23. Odstraňovat nebo zajišťovat odstranění závad zjištěných interní kontrolou, státními kontrolními orgány nebo odborovými orgány.

IV. Základní právní předpisy

Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 309/2006 Sb., zákon o zajištění dalších podmínek BOZP, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 174/1968 Sb., o státním odborném dozoru, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 251/2005 Sb., o inspekci práce, ve znění pozdějších předpisů

Nařízení vlády č. 361/2007 Sb., kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci, ve znění pozdějších předpisů

Nařízení vlády č. 101/2005 Sb., o podrobnějších požadavcích na pracoviště a pracovní prostředí

Nařízení vlády č. 378/2001 Sb., kterým se stanoví bližší požadavky na bezpečný provoz a používání strojů, tech. zařízení, přístrojů a náradí

V. Sankce za neplnění

Zaměstnavatel může za neplnění svých povinností od Inspekce práce dostat pokutu až do výše 2 000 000 Kč, případně i zákaz činnosti a odnětí oprávnění vydaného organizací státního odborného dozoru, pokud je podnikání na něj vázáno. Inspektor Inspekce práce může vydat rozhodnutí o zákazu používání objektů, pracovišť, výrobních, pracovních prostředků nebo zařízení, pracovních nebo technologických postupů, látek nebo materiálů, vykonávání prací nebo činností, které bezprostředně ohrožují bezpečnost zaměstnanců.

Orgán ochrany veřejného zdraví může za neplnění zákonných povinností na úsecích činností epidemiologicky závažných, ochrany před hlukem, vibracemi a neionizujícím zářením, ochrany zdraví při práci a zajištění pracovnílékařských služeb, nakládání s nebezpečnými chemickými látkami a chemickými směsmi atd. udělit pokutu do výše 3 000 000 Kč.

Kontrolní pravomoc mají i orgány odborových organizací. Ty nemohou ukládat pokuty. Nyní již nemají ani právo závazným pokynem požadovat odstranění závad v provozu na strojích a zařízeních a při pracovních postupech. V případě bezprostředního ohrožení života nebo zdraví zaměstnanců již nemohou zakázat další práci. Též již nemohou zakázat práci přesčas a v noci, která by ohrožovala bezpečnost a zdraví zaměstnanců. O zjištěných závadách informují státní kontrolní orgány.

Zpracoval: T. Neugebauer, odborně způsobilá osoba v prevenci rizik, 2016